

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การส่งออกเป็นปัจจัยหลักของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เป็นธุรกิจที่นำรายได้เข้าประเทศ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศจำนวนมากในแต่ละปี การส่งออกสามารถช่วยลดการขาดดุลการค้าและทำให้เศรษฐกิจขยายตัว ช่วยผลักดันด้านการขยายการลงทุนเนื่องจากแต่เดิมผู้ผลิตสินค้าสำหรับจำหน่ายในตลาดภายในประเทศเพียงอย่างเดียว ทำให้การผลิตไม่สูงมากนักหากส่งไปยังตลาดต่างประเทศจะทำให้เพิ่มกำลังผลิต มีการขยายความต้องการแรงงาน ส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ลดต้นทุน และลดการพึ่งพิงสินค้าจากต่างประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิดเสรี คือ ทำการค้าขายและบริการกับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าระหว่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกในการพัฒนาและผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัว นับตั้งแต่ พ.ศ.2504 เป็นปีที่รัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 จนถึงที่ใช้ปัจจุบันฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ประเทศไทยยังคงพึ่งพิงการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556 : ออนไลน์) ในขณะที่สถานการณ์การแข่งขันในตลาดโลกยังคงมีการแข่งขันสูงขึ้นเรื่อยๆ

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจทุกด้านของภาคเหนือ มีสัดส่วนการผลิตประมาณร้อยละ 14.8 ของผลิตภัณฑ์ภาค รูปแบบการค้าต่างประเทศแบ่งเป็นการค้าระหว่างประเทศซึ่งส่วนใหญ่เป็นการค้าผ่านด่านศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่ ประกอบด้วยการค้าผ่านฝ่ายบริการศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่ และฝ่ายบริการศุลกากรลำพูน โดยมูลค่าการค้าต่างประเทศของภาคเหนือมากกว่าร้อยละ 56 เป็นการค้าผ่านฝ่ายบริการศุลกากรลำพูน สินค้าที่สำคัญคืออุปกรณ์และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และฝ่ายบริการศุลกากรท่าอากาศยานเชียงใหม่เป็นช่องทางส่งออกสินค้าเกษตรและสินค้าหัตถกรรม ส่วนการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านได้แก่ พม่า ลาว และจีน(ตอนใต้) โดยมากกว่าร้อยละ 82 เป็นการค้ากับพม่า สินค้าออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิง และวัสดุก่อสร้าง ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ ไม้แปรรูป ผัก และผลไม้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554 : ออนไลน์) นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่มีแหล่งวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ แหล่งธรรมชาติเป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยวที่

เข้ามาอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งสินค้าหัตถกรรมได้แก่ เฟอร์นิเจอร์หรือของตกแต่งบ้าน ผ้าไหม และสิ่งทอ อัญมณีและเครื่องเงิน รมบ่อสร้าง เครื่องหนัง เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิก ฯลฯ

เศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ธุรกิจจากเดิมที่เป็นแบบครัวเรือนได้เติบโตขึ้นมีรายได้มากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่นิยมจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเนื่องจากความได้เปรียบด้านภาษีที่เสียอัตราที่ลดลงหากปีใดมีผลขาดทุนก็ไม่ต้องเสียภาษี นอกจากนี้ยังสามารถระดมทุนได้มากขึ้น สร้างความน่าเชื่อถือแก่คู่ค้ามากขึ้น ประกอบกับการบริหารงานได้ดีขึ้นเนื่องจากมีผู้ร่วมลงทุน ธุรกิจส่งออกจึงถือเป็นนิติบุคคลมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ตามประมวลรัษฎากร ได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้ส่งออก ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และภาษีอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้ส่งออกที่มีการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อนำมาประกอบในการผลิตหรือบรรจุเป็นสินค้าส่งออกมีหน้าที่ต้องเสียภาษีนำเข้าตามกฎหมายศุลกากร ในการปฏิบัติทางการบัญชีนอกจากจะต้องถือปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การบันทึบบัญชีตามมาตรฐานรายงานทางการเงินแล้วจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของประมวลรัษฎากรด้วย หลักเกณฑ์การเสียภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจส่งออกที่สำคัญและต้องพึงระวัง ได้แก่ หลักเกณฑ์การรับรู้รายได้และรายจ่าย ตามประมวลรัษฎากรให้ใช้ เกณฑ์สิทธิ ซึ่งจะมีผลต่อยอดรายได้และรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีอากร รายการขายที่เป็นเงินตราต่างประเทศจะใช้ หลักเกณฑ์การแปลงค่าเงินตราต่างประเทศตามมาตรา 9 มาตรา 65 ทวิ (5) และมาตรา 79/4 ซึ่งกระทบทางด้านรายได้จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการบัญชีและสอดคล้องกับกฎหมายภาษีอากร หลักเกณฑ์ภาษีเงินได้นิติบุคคลคำนวณจากกำไรสุทธิซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 (ตรี) และมาตรา 65 (ทวิ) หลักเกณฑ์ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการขายสินค้าหรือบริการที่สามารถนำภาษีซื้อมาหักออกจากภาษีขายและมีสิทธิ์ขอคืนภาษีซื้อได้ แต่จะต้องพึงระวังเกี่ยวกับภาษีซื้อบางประเภทที่เป็นภาษีซื้อต้องห้ามมาตรา 82/5 ซึ่งกฎหมายกำหนดห้ามไม่ให้นำมาหักออกจากภาษีขาย ทั้งนี้ผู้ประกอบการควรเข้าใจหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรด้วย นอกจากนี้ผู้ประกอบการส่งออกควรทราบเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆที่เกี่ยวข้องที่รัฐมีการยกเว้นภาษีให้เพราะจะช่วยลดภาระทางภาษีซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายของธุรกิจอันได้แก่ การชดเชยค่าภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าเพื่อประกอบหรือบรรจุสินค้าส่งออก สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีอากรสำหรับผู้ประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุนจะได้รับสิทธิเร่งเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร ลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลบางปี สิทธิในการหักค่าใช้จ่ายเพิ่มด้านสาธารณูปโภค ฯลฯ ซึ่งหลักเกณฑ์ต่างๆเหล่านี้ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้อง

จากการศึกษาของ ชิตติมา ศุภศิริภิญโญ (2550) เรื่อง ปัญหาภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าของผู้ประกอบการในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 ในแง่ของ

ผู้ประกอบการได้ตรวจพบปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลในด้านรายได้และด้านรายจ่ายรวมทั้งปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลด้านรายได้ เกิดจากการคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยกรณีได้รับมาซึ่งเงินตรา ทรัพย์สินหรือหนี้สินที่มีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศ และปัญหาการรับรู้รายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลด้านรายจ่ายเกิดจากการคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทยกรณีมีการจ่ายซึ่งทรัพย์สินหรือหนี้สินที่มีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศ และรายจ่ายที่กิจการจ่ายไปจริงแต่ไม่สามารถพิสูจน์หรือขาดหลักฐานการรับเงินจากผู้รับเงิน ซึ่งแสดงว่าผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจในเรื่องการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศหรือการเลือกใช้อัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ยังตรวจพบปัญหาในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีแปลงค่าเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทย ปัญหาความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับจุดความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มและการใช้อัตราแลกเปลี่ยนในการคำนวณ นอกจากนี้ยังตรวจพบปัญหาที่ไม่ได้เกิดจากผู้ประกอบการโดยตรงได้แก่ ปัญหาด้านภาษีซื้อที่ผู้ขายสินค้าและวัตถุดิบไม่ยอมออกไปกำกับภาษีให้ และปัญหาการขาดหลักฐานการรับเงินจากผู้รับซึ่งกิจการได้มีการจ่ายไปจริง

ด้านภาษีมูลค่าเพิ่มจากการศึกษาของ พิมพ์ผกา เชื้อวงศ์บุญ (2545) ได้ศึกษาปัญหาการเสียภาษีของธุรกิจในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ตรวจพบปัญหาในด้านการตรวจนับสินค้าคงเหลือและการคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายซึ่งเกิดจากการไม่สามารถจำแนกได้ว่ารายการใดถือเป็นรายได้หรือรายการใดถือเป็นรายจ่ายได้อย่างถูกต้อง ผลของการลงรายการทำให้คำนวณภาษีผิด แสดงว่าหากผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถจำแนกและลงรายการได้อย่างถูกต้องแล้วผลคือการคำนวณภาษีที่ถูกต้องและปัญหาภาษีจะน้อยลง และการศึกษาของ กุสุมา ศรีสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 พบความผิดพลาดในการปฏิบัติในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเนื่องจากผู้ประกอบการยังมีความเข้าใจและถือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติภาษีมูลค่าเพิ่มไว้ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มกรณีมีสถานประกอบการหลายแห่ง

ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรจากการศึกษาของ กิตยาภรณ์ หาญมงคล (2550) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อมาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ให้กับนักลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน พบว่ามาตรการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ภาครัฐมีให้แก่นักลงทุนมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนได้แก่ สิทธิประโยชน์ในการหักค่าใช้จ่ายได้เพิ่มขึ้น สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้ สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่ม สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นอากรขาเข้า ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเครื่องจักรอุปกรณ์เครื่องมือและวัตถุดิบ ปัญหาที่พบในด้านการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้รับคือ ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจ

ในหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการใช้สิทธิประโยชน์บางรายการทำให้ผู้ประกอบการเสียประโยชน์

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นได้ตรวจพบประเด็นปัญหาการเสียภาษีอากรของผู้ประกอบการที่เกิดจากการไม่มีความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีอากรอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาเฉพาะบางกลุ่ม กล่าวคือ ผู้ประกอบการในเขตท้องที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 1 และสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 และเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน ทำให้ผู้ศึกษาได้พบว่ายังไม่เคยมีการศึกษาในเขตจังหวัดเชียงใหม่ทั้งจังหวัดมาก่อน อีกทั้งการศึกษานี้ได้ศึกษาครอบคลุมทั้งด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้ส่งออก ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารธุรกิจส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสียภาษีอากร เพื่อจะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการส่งออกตามนโยบายสนับสนุนด้านการส่งออกของภาครัฐต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารธุรกิจส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสียภาษีอากร

นิยามศัพท์

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การจำได้และสามารถสื่อความหมาย แปลความตีความหรือขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ผู้บริหาร หมายถึง เจ้าของกิจการ กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ สมุห์บัญชี ผู้จัดการฝ่ายบัญชี หรือผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเสียภาษีของกิจการ

ธุรกิจส่งออก หมายถึง กิจการที่ส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักรเพื่อส่งไปต่างประเทศ

หลักเกณฑ์ภาษีอากร หมายถึง หลักเกณฑ์ภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจส่งออก ได้แก่ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารธุรกิจส่งออกในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเสียภาษีอากร
2. เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์แก่ผู้ประกอบการต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved